

Diari portaveu de l'Esquerra Republicana de Catalunya a les comarques tarragonines

La qüestió del Banc de Reus

L'acumulació de capitals

IV

Així com en un temps fou menester trencar totes les traves legals que paralitzaven les iniciatives dels comerciants per tal que el capital complís la seva missió històrica i arribéssim a la realització d'aquestes colossals empreses comercials i industrials, és arribat un moment en què la intervenció de les Corporacions públiques és una necessitat forçosa en moltes empreses que fins fa poc les hauríem considerat de caràcter purament privat.

Aquesta necessitat s'ha sentit així que el capital s'ha després del capitalista i ha aconseguit una funció pròpia i independent del seu posseïdor, essent la seva manifestació clàssica la societat anònima.

La necessitat d'acumular grans masses de diner per atendre les realitzacions d'empreses de gran envergadura, va fer nàixer els homes especuladors d'aquestes acumulacions als quals se'ls ha donat el nom de financers. Aquests senyors s'han valgut de molts mitjans per tal d'aconseguir el capital que necessitaven, bordejant moltes vegades els articles dels codis penals. Advertim que parlem en general.

Quan en un moment donat han tingut necessitat de dominar una empresa o un sector d'empreses, tots els esforços dels financers s'han dirigit a l'adquisició de totes aquelles petites empreses de caire personal, sense mirar-se gaire en el preu, i ho han transformat tot plegat en una Societat Anònima, o bé en un Trust. Ells no ofereixen gairebé mai pagar tot el preu amb diner efectiu, sinó amb valors creditors de diferents empreses. Això comporta una inflació de tots aquells negocis que els financers agombolen i, per tant, un encariment en llur explotació.

A ells, però, no els interessa el resultat econòmic de llur combinació financiera, car saben que dominant el mercat en una matèria de terminada, no els serà difícil augmentar el preu de venda. El seu afany és d'imperialisme financer, i per tant la seva única preocupació és dominar d'una manera absoluta el control de les empreses que ells regenten.

Com que la direcció, segons els

codis de comerç, pot establir-la el que té més accions de l'empresa de què es tracti, els financers fan combinacions inverossímils entre unes i altres empreses, i es serveixen gairebé sempre de l'avantatge que els dona el seu crèdit gairebé il·limitat per fer ús de les disponibilitats dels diners dels Banques que controlen. I com que aquests avantatges moltes vegades són insuficients per a controlar els negocis que ells ambicionen s'han inventat les accions de fundador, les de vot plural, etcètera, etcètera.

Aquesta moda de concentració de capitals, d'importació nordamericana, i que ha estat com una febril malaltia de tots els nostres més o menys grans o petits financers, ha estat generalment catastròfica per l'economia catalana.

Tenim la sensació que els tècnics de les nostres finances, així com els deixebles que els imiten, tenim la sensació, repetim, que després d'haver fet profunds estudis econòmics per les famoses universitats alemanyes i després d'haver-se empassat tots els manuals dels grans financers nordamericans, s'han oblidat que tota empresa de caràcter econòmic vol primer que tot que respongui a una necessitat de la col·lectivitat per al servei de la qual es crea, i que els seus mitjans i el seu cost de producció siguin proporcionats a la capacitat de consum i d'adquisició dels seus probables clients.

Això no vol dir que siguem contraris de les grans empreses, car a Catalunya tenim la "Canadiense" i d'altres ben reeixides, però sí que considerem que per damunt de l'afany de les empreses colossals i de la concentració de negocis, ha de prevaler el factor econòmic, la qual cosa vol dir que si una concentració ha de reportar una inflació i un encariment, potser val la pena de pensar-s'hi una mica ans de realitzar-la.

A més a més, aquesta tendència centralitzadora de negocis, tendeix a anul·lar l'estímul personal, i aquest factor—a casa nostra potser més que en altres indrets—s'ha de tenir molt en compte per la prosperitat de la riquesa dels pobles.

ecos

LAUDATOR TEMPORIS ACTI

Avui hem estat uns moments en un poblet en el qual hi vàrem passar moltes hores de la infància. Quina diferència! En la nostra memòria estava cristallitzada una imatge que ampliava totes les coses. I avui hem contemplat aquestes mateixes coses disminuïdes, pàl·lides, com si el temps els hagués xuclat i extret la vida. La realitat s'apareixia com vista per uns prismàtics posats del revés. Tot era esquifit en relació amb el record: un jardí que pervivia en nosaltres com un esplendorós tou de verdura ens ha ensenyat quatre plantes desolades i anèmiques; la casa mateix no tenia aquelles proporcions de grandesa; tot el poble era vell, molt més vell i tronat que aquell que teníem covat a l'alveol de la memòria.

Es que ens trobàvem en un cas de decadència col·lectiva d'un poble que s'arruïna? No, ans al contrari; el poble ha millorat; el progrés és ben evident. Som nosaltres, ben cert, els que donem a les coses un to de decrepitud que contrasta amb l'exuberància que prestàvem a les imatges de la infància.

Avui hem comprès per experiència el *laudator temporis acti*, el que qualsevol temps passat ha estat millor. Perquè, per l'adulte no són sols les coses, sinó les persones i les idees pertèrites les que semblen òptimes per damunt de les presents.

Si aquesta tàctica o política financiera només afectava els senyors que la practiquen, res no tindria a dir-hi el Poder públic, però els magnats de les finances agombolen amb les seves especulacions negocis i activitats que responen a necessitats imprescindibles de la col·lectivitat, i és ací, allà on les empreses perden el seu caire privat per entrar de ple dins la llei d'ordre públic.

Es en aquest sentit que el codi de comerç i altres lleis complementàries exigeixen que totes les societats anònimes vénen obligades a presentar tots els anys un balanç explicatiu del seu estat econòmic.

Aquesta imposició legal, però, ha estat burlada de diferents maneres. En quant als accionistes, s'ha procurat que el grup directiu tingués la majoria absoluta d'accions, per tal d'imposar-se a tota fiscalit-

Aquells oradors, aquells tenors, aquell teatre!—diuen els homes recordant-se amb malinconia de les coses de fa trenta anys. Com aquell poeta—Villon—demanen on són les neus d'abans.

I això passa, és clar, perquè el jove vivifica i rejuveneix amb la seva presència totes les coses que mira. Per un efecte relatiu pensa que l'univers ha esperat a madurar a que ell naixés, de la mateixa manera que, segons la fable, el gall creu que el sol espera per sortir la senyal del seu cant matiner. I així com el sol, al fer-se de dia, treu les coses del desordre de les tenebres, la retina de l'adolescent crea un món jove i distint del que és en realitat. Així es compleix el pensament aristotèlic de què l'home és la mesura de totes les coses.

L'home jove té un defecte d'apreciació: no pot establir comparacions amb el temps. Les seves primeres impressions són desmesurades i rodejades del nimbe de la pròpia passió. Les seves imatges queden aureolades per una virtut; la de la seva virginitat. Per això no hi ha terra que es pugui comparar a aquella en què vam passar les primeres edats; ni amistats ni amors com els primers; ni record com el de la mare; ni llengua que pugui expressar el més pregon de l'ànima, que la llengua nadiua en què vam pronunciar les primeres paraules.

GESTUS

zació dels altres. I si s'ha tractat d'empreses de crèdit, com és el Banc de Reus, que a més a més dels accionistes hi ha un sector interessat molt més nombrós, s'ha salvat l'obstacle del balanç presentant aquelles memòries anyals, ja de consuetud, en les quals, després d'una explicació plena d'optimismes i d'esperançadors bon negocis, exposaven un balanç a dues columnes—actiu i passiu—en el qual es demostrava tot allò que es creia convenient demostrar; sense preocupar-se, però, que el balanç fos un reflexe de l'inventari veritat, com vol que sigui l'esperit i la lletra de les lleis que l'imposen.

Aquest article ja és excessivament llarg, i ho deixarem per un altre, el parlar de balanços.

J. S. N.